

JAARBOEK VOOR ESTHETICA 2002

FRANS VAN PEPPERSTRATEN (RED.)

EEN UITGAVE VAN HET NEDERLANDSE GENOOTSCHAP VOOR ESTHETICA

Frans van Peperstraten (red.)

Jaarboek voor esthetica 2002

ISSN 1568-2250

Trefw.: Filosofie, esthetica

© 2002 Nederlands Genootschap voor Esthetica

Vormgeving: Joanne Vis

Druk: KUB-drukkerij, Tilburg

KANT-STUDIES

leoNart

Kant-Studies is een serie van - tot nu toe - drie doeken (151x165cm), begonnen in 2001 en voor het eerst te zien op de Kunstbeurs Zuid-Nederland, september 2001 te Eindhoven.

De term “Kant” betreft in eerste instantie de aanwezigheid van een kanten bord, die, geflankeerd door twee lijnen, als afdruk in steeds wisselende hoedanigheid op de doeken verschijnt. Samen met de kantlijnen vormt de bord een verwijzing naar de “zips” van Barnett Newman. De plaatsing van de verticale strook is essentieel in de conceptie van de doeken: hij tast de perceptie van het formaat zodanig aan dat de toeschouwer hoogte en breedte van het doek niet meer in hun werkelijke verhouding kan schatten. Doordat de kijker aldus wordt gedwongen zijn plaats te bepalen vis à vis een onbepaalbare ruimte wordt hij betrokken in een fundamenteel proces van betekenisgeving dat het artistieke streven volgens leoNart uiteindelijk inhoudt.

Een verdere verwijzing van “Kant-Studie” betreft de filosoof I. Kant, die in zijn

derde Kritik een systematische poging heeft ondernomen om het sublieme als esthetische categorie zijn plaats te geven. leoNart wil uitdrukkelijk geen illustratie geven van de theorie van Kant (hoe zou dat immers ook kunnen?). Wel wordt in deze serie de oppositie die in Kant's esthetica bestaat tussen "het Schone" en "het Sublieme" aan de orde gesteld.

Het is via een oppositie van schilderkunstige middelen dat leoNart een esthetische ervaring bij de kijker wil evoceren: door het losse, schrale schilderwerk te doorsnijden met strakke lijnen, door expressie uit te spelen tegen formalisme, door platte decoratie te zetten tegenover een zuigende ruimte ontstaat een beeld van "abstracte natuurlijkheid" enerzijds en van een "onnatuurlijke concreetheid" anderzijds. De wijze waarop een flinterdunne verfhuid op het grondvlak is aangebracht, lijkt het schilderwerk van het doek los te maken, het doek uit zijn eigen voegen te doen barsten. Met het motief van de grensoverschrijding is een grondthema van het sublieme gegeven..

Als voorwaarden voor de mogelijkheid van een sublieme ervaring noemt leoNart vier stadia: afgrenzing, grenservaging, grensoverschrijding en grenze-loosheid. Alle vier zijn in zijn werk terug te vinden; niet louter als beeldelementen, maar ook op het niveau waar hij de grens opzoekt tussen kunst en kitsch en mogelijk zelf opgaat in een "heilige Schauer" (I. Kant: *Kritik der Urteilkraft*, 117).

